

**THE VALUE OF INNOVATIVE PEDAGOGICAL
TECHNOLOGIES IN OF THE SUBJECT STUDY OF
"INFECTION DESEASE AND INFECTION CONTROL"**

Abdullayev A.O., Dauletbayev A.D.

Tohirova Mohinur Nodirjonovna

Kimyo international university in Tashkent

Annotation. New pedagogical technologies used during lessons on infectious diseases are described, thanks to which students develop analytical thinking, as well as interest in scientific research and the desire to develop acquired skills.

Key words: students, pedagogical technologies, infection disease and infection control.

Таълим олувчилар учун мустақил билим олиш имкониятларини ошириш, таълимнинг электрон ахборот ресурсларини шакллантириш ва ривожлантириш учун зарур шароитларни яратиш таълим мазмунини такомиллаштиришнинг зарурий шартларидан бири саналади.

Замонавий ахборот-коммуникация технологиялари воситаларини таълим жараёнига кириб келиши анъанавий ўқитиш усулларига қўшимча равишда янги ўқитиш шакли – масофавий ўқитиш яратилишига омил бўлди.

Замонавий таълим тизимининг асосини сифатли ва юқори технологияли муҳит ташкил этади.

Унинг яратилиши ва ривожланиши техник жиҳатдан мураккаб, аммо бундай муҳит таълим тизимини такомиллаштиришга, таълим жараёнига ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишга хизмат қилади [1,4].

Ҳозирги кунда таълим жараёнида интерактив усуллар, инновацион технологиялар, педагогик ва ахборот технологияларини ўқув жараёнида қўллашга бўлган қизиқиш эътибор кундан-кунга кучайиб бормоқда, бундай бўлишининг сабабларидан бири, шу вақтгача анъанавий таълимда ўқувчи-талабаларни фақат тайёр билимларни эгаллашга ўргатилган бўлса, замонавий технологиялар уларнинг эгаллаётган билимларини ўзлари қидириб топишларига, мустақил ўрганиб, таҳлил қилишларига, ҳатто хулосаларни ҳам ўзлари келтириб чиқаришларига ўргатади. Ўқитувчи бу жараёнда шахсни ривожланиши, шаклланиши, билим олиши ва тарбияланишига шароит яратади ва шу билан бир қаторда бошқарувчилик, йўналтирувчилик функциясини бажаради. Таълим жараёнида ўқувчи-талаба асосий ўрин тутди [4,5].

Шунинг учун олий ўқув юртлари ва факультетларида малакали касб эгаларини тайёрлашда замонавий ўқитиш усуллари-интерактив усуллар, инновацион технологияларнинг ўрни ва роли бениҳоя каттадир. Педагогик

технология ва педагог маҳоратига оид билим, тажриба ва интерактив методлар талабаларни билимли, етук малакага эга бўлишларини таъминлайди.

“Технология” атамаси юнонча сўз бўлиб, “techne”–маҳорат, санъат ва “logos”–тушунча, ўрганишни англатади.

Демак, технология – ҳунар, санъат маъносини билдиради ва жараёнларни амалга ошириш усуллари ҳамда воситалари ҳақидаги билимлар йиғиндиси, шунингдек объектда содир бўладиган сифат ўзгаришлар тушунилади [2].

Ҳозирги вақтда “Юқумли касалликлар” фанини ўқитишда янги педагогик технологиялардан “SWOT” таҳлили, “Лойихалаш”, ФСМУ усуллари, шунингдек “Синквейн” усулларида кенг фойдаланилмоқда. Бу усуллар орқали талабалар юқумли касалликларга ташхис қўйишни, даволашни қизиқиб ўранмоқдалар [3].

Масалан “SWOT” таҳлилни мақсади: мавжуд назарий билимлар ва амалий тажрибаларни таҳлил қилиш, таққослаш орқали муаммони ҳал этиш йўллари топишга, билимларни мустаҳкамлаш, такрорлаш, баҳолашга, мустақил, танқидий фикрлашни, ностандарт тафаккурни шакллантиришга хизмат қилади.

“SWOT” қисқартмаси қуйидаги инглизча сўзларнинг бош ҳарфидан олинган:

S – (strength)	• кучли томонлари
W- (weakness)	• заиф, кучсиз томонлари
O-(opportunity)	• имкониятлари
T – (threat)	• хавф ва тўсиқлар

Бундай таҳлил орқали талабалар бирор бир усулнинг кучли томонлари билан бирга унинг заиф томонларини ҳам ўрганадилар, бу усул имкониятлари билан унга нисбатан тўсиқлар ва хавфларни таҳлил қиладилар.

“SWOT таҳлили” ўтказишда 4 та катакли жадвалдан фойдаланилади:

	Ижобий таъсир	Салбий таъсир
Ички и омиллар	Strengths (таҳлил этилиётган объектнинг кучли томони)	Weaknesses (таҳлил этилиётган объектнинг заиф томонлари)
Ташқи омиллар	Opportunities (таҳлил этилиётган объектнинг имкониятлари)	Threats (таҳлил этилиётган объектга салбий таъсир этувчи ташқи таъсирлар)

Тепадаги иккита катакда таҳлил этилаётган усулнинг ёки объектнинг кучли ва кучсиз томонлари ифодаланади ва улар ички омиллар ҳисобланади. Пастдаги иккита катакда таҳлил этилаётган объектнинг имкониятлари ва унга нисбатан мумкин бўлган тўсиқ ва хавфлар ифодаланади ва улар ташқи омиллар ҳисобланади.

“ФСМУ” усул иштирокчилардаги умумий фикрлардан хусусий хулосалар чиқариш, таққослаш, қиёслаш орқали ахборотни ўзлаштириш, хулосалаш, шунингдек, мустақил ижодий фикрлаш кўникмаларини шакллантиришга хизмат қилади.

Мазкур технологиядан маъруза машғулотларида, мустаҳкамлашда, ўтилган мавзунини сўрашда, уйга вазифа беришда ҳамда амалий машғулот натижаларини таҳлил этишда фойдаланиш тавсия этилади. Технологияни амалга ошириш тартиби: Масалан:

- P (Ф) Соғлом турмуш тарзига риоя қилиш жуда муҳим.
- R (С) Соғлом турмуш тарзига риоя қилганлар касалликка кам чалинади ва узок умр кўради.
- E (М) Текширувлардан маълумки, инсонларда мавжуд касалликларнинг 40-50% соғлом турмуш тарзига риоя қилмаслик натижасида келиб чиқади.
- S (У) Касалликларни олдини олиш мақсадида инсонлар орасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш лозим.

“Синквейн” (5 қатор) техникаси

Мақсад – ўрганилаётган объектга характеристика бериш.

Намуна: “Ботулизм касаллигига тузилган ” мавзуси бўйича "Синквейн" тузиш:
Ботулизм

Хавфли, захарли
Фалажлайди, оғирлаштиради, ўлдиради
Ботулизмга қарши зардоб даволайди
Заҳарланиш.

Ф	•Фикрингизни баён этинг
С	•Фикрингизни баёнига сабаб кўрсатинг
М	•Кўрсатган сабабингизни исботлаб мисол келтиринг
У	•Фикрингизни умумлаштиринг

Мақсадимиз – “Юқумли касалликлар” фанидан талабаларга касбий билимларни беришда педагогик ва амалий маҳоратни эгаллашнинг зарурлиги ҳақида баҳс юритишдир.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Аникушина У.А и др. “Инновационные образовательные технологии, активные методы обучения» Методическое пособие.Томск, 2010.164С
2. Ишмухамедов Р. Юлдашев М. Таълим ва тарбияда инновацион педагогик технологиялар. Тошкент,2013.140Б.
3. Ишмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Таълимда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-педагоглари учун амалий тавсиялар).- Т.: Истеъдод, 2008.
4. Ишмухамедов Р. Болаларни тарбиялаш ва соғломлаштириш ишларида педагогик технология Т.: УДАП, 2004.
5. Майсак О.С.SWOT анализ:объект,факторы,стратегии. Проблема поиска между факторами//Прикаспийский журнал:управление и высокие технологии.2014.№3,С 23-26.